

УДК 351.861

[https://doi.org/10.52058/3041-1254-2025-12\(22\)-1007-1018](https://doi.org/10.52058/3041-1254-2025-12(22)-1007-1018)

Кривошликов Сергій Федорович кандидат технічних наук, доцент кафедри національної безпеки, Інституту безпеки ПрАТ «Вищий навчальний заклад «Міжрегіональна Академія управління персоналом», <https://orcid.org/0009-0008-5494-8880>

ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ ЦИВІЛЬНОЮ БЕЗПЕКОЮ УКРАЇНИ В УМОВАХ ПОВНОМАСШТАБНОЇ АГРЕСІЇ

Анотація. Стаття присвячена дослідженню державного управління цивільною безпекою України в умовах повномасштабної агресії, коли воєнні й техногенні загрози поєднуються з кризовими соціальними процесами та створюють тривале небезпечне середовище для населення і критичної інфраструктури. Показано, що цивільна безпека виступає інтегральним напрямом публічної політики, який об'єднує цивільний захист, громадську та критичну безпеку, медичну й соціальну складові, а якість управлінських рішень у цій сфері безпосередньо визначає стійкість держави.

Виявлено ключові диспропорції та вразливості чинної моделі, що проявилися під час масованих ракетних ударів, руйнування енергетичної інфраструктури, переміщень великої кількості населення. Серед них фрагментованість повноважень між центральними органами, слабка інтеграція політик суміжних секторів, нерівномірна спроможність територіальних громад до планування й реагування та обмежені ресурси місцевого рівня. Водночас засвідчено значний потенціал самоорганізації громадян і волонтерських мереж, які частково компенсують інституційну інерційність.

Проаналізовано нормативно-правові, інституційні та організаційні засади державного управління цивільною безпекою в Україні крізь призму євроінтеграції та наближення до стандартів ЄС у сфері цивільного захисту й управління ризиками. Окреслено роль Кабінету Міністрів України, профільних центральних органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, сил безпеки й оборони у забезпеченні готовності до надзвичайних ситуацій, оперативного реагування, інформування населення та захисту критичної інфраструктури, а також зростання значення цифрових платформ сповіщення й систем моніторингу загроз.

Обґрунтовано необхідність переходу до ризик-орієнтованого, людиноцентричного та інтегрованого підходу до державного управління цивільною безпекою, що спирається на уроки перших років повномасштабної агресії. Запропоновано напрями вдосконалення, зокрема оновлення нормативно-правової бази з

акцентом на запобігання й підготовку, посилення координаційних механізмів між рівнями влади, розбудову спроможностей територіальних громад та інституціоналізацію партнерства держави з громадянським суспільством і міжнародними партнерами, що має підвищити стійкість системи цивільної безпеки.

Ключові слова: державне управління, цивільна безпека, повномасштабна агресія, цивільний захист, критична інфраструктура, ризик-орієнтований підхід, територіальні громади, громадянське суспільство, стійкість, євроінтеграція.

Serhii Kryvoshlykov Fedorovich Candidate of Technical Sciences, Associate Professor, Department of National Security, Institute of Security, PJSC "Higher Educational Institution "Interregional Academy of Personnel Management", <https://orcid.org/0009-0008-5494-8880>

STATE MANAGEMENT OF CIVIL SECURITY IN UKRAINE IN THE CONTEXT OF FULL-SCALE AGGRESSION

Abstract. The article is devoted to the study of state governance of civil security of Ukraine under conditions of full-scale aggression, when military and man-made threats are combined with crisis social processes and create a long-term hazardous environment for the population and critical infrastructure. It is shown that civil security acts as an integral area of public policy that unites civil protection, public and critical security, as well as medical and social components, and that the quality of management decisions in this sphere directly determines the resilience of the state.

Key disproportions and vulnerabilities of the current model that manifested themselves during massive missile attacks, destruction of energy infrastructure and large-scale population movements have been identified. Among them are the fragmentation of competences between central authorities, weak integration of policies in adjacent sectors, the uneven capacity of territorial communities for planning and response, and the limited resources of the local level. At the same time, a significant potential for self-organization of citizens and volunteer networks has been demonstrated, which partially compensates for the institutional inertia of state structures.

The normative-legal, institutional and organizational foundations of state governance of civil security in Ukraine have been analysed through the prism of European integration and approximation to EU standards in the field of civil protection and risk management. The role of the Cabinet of Ministers of Ukraine, relevant central executive bodies, local self-government, security and defence forces in ensuring preparedness for emergencies, operational response, public information and protection of critical infrastructure has been outlined, as well as the growing importance of digital warning platforms and threat-monitoring systems.

The necessity of a transition to a risk-oriented, human-centred and integrated approach to state governance of civil security, based on the lessons of the first years of

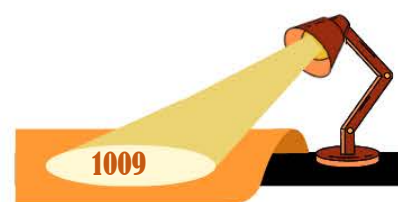
full-scale aggression, has been substantiated. Directions for improvement have been proposed, in particular the updating of the normative-legal framework with an emphasis on prevention and preparedness, strengthening of coordination mechanisms between levels of government, capacity-building of territorial communities and institutionalization of partnerships between the state, civil society and international partners, which should enhance the resilience of the civil security system.

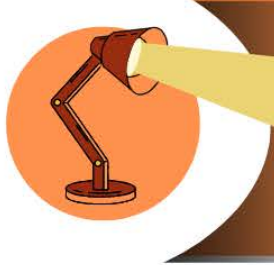
Keywords: public administration, civil security, full-scale aggression, civil protection, critical infrastructure, risk-oriented approach, territorial communities, civil society, resilience, European integration.

Постановка проблеми. Повномасштабна агресія Російської Федерації проти України кардинально трансформувала характер загроз для цивільного населення та критичної інфраструктури, вивівши сферу цивільної безпеки з периферії публічної політики у площину базових умов збереження державності, функціонування економіки та життєдіяльності суспільства. За цих умов традиційні підходи до організації державного управління у сфері цивільного захисту, що формувалися переважно під впливом сценаріїв природних і техногенних надзвичайних ситуацій мирного часу, виявилися недостатніми для своєчасної ідентифікації та нейтралізації комплексних воєнних, техногенних, інформаційних і соціальних ризиків, які реалізуються одночасно та в динаміці. Виникає потреба наукового переосмислення змісту цивільної безпеки як інтегральної категорії державної політики та уточнення місця і ролі органів публічної влади у її забезпеченні в умовах тривалого воєнного стану, масованих ракетних і дронівих ударів, цілеспрямованого руйнування енергетичної, транспортної, комунальної інфраструктури.

Недостатньо опрацьованими залишаються питання інтеграції політики цивільної безпеки з політикою відновлення, регіонального розвитку, соціального захисту, інформаційної безпеки, а також інституціоналізації партнерства держави з громадянським суспільством і волонтерськими мережами, які фактично стали невід'ємним елементом системи реагування на кризи. В науковому дискурсі відчувається дефіцит комплексних досліджень, що поєднують аналіз нормативно-правової бази, інституційної архітектури, управлінських механізмів і реальної практики функціонування системи цивільної безпеки в умовах повномасштабної агресії. У результаті актуалізується наукова проблема теоретичного та прикладного обґрунтування модернізованої моделі державного управління цивільною безпекою України, побудованої на засадах ризик-орієнтованого, людиноцентричного та інтегрованого підходів, яка відповідатиме сучасним викликам, сприятиме формуванню стійкості держави й суспільства та забезпечуватиме сумісність із європейськими стандартами у цій сфері.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання державного управління цивільною безпекою в Україні розробляються у працях низки вітчизняних

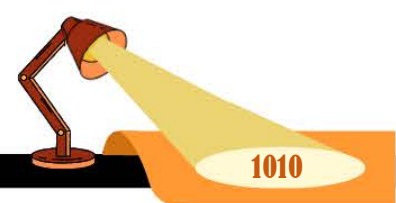

дослідників, серед яких О. Бойко, С. Гаврилюк, О. Тищенко, М. Пашко, Л. Приходченко, І. Коліушко, В. Шкарупа, О. Петришин, М. Криштанович, В. Федорчак, О. Крюков, А. Помаза-Пономаренко. У їхніх роботах висвітлено інституційний розвиток системи цивільного захисту, еволюцію понятійного апарату цивільної й національної безпеки, правовий статус та організаційно-функціональні засади діяльності Державної служби з надзвичайних ситуацій, роль органів виконавчої влади й місцевого самоврядування у запобіганні та реагуванні на надзвичайні ситуації, а також окремі аспекти стійкості критичної інфраструктури та адаптації українського законодавства до стандартів ЄС. Водночас навіть новітні публікації переважно фрагментарно розглядають окремі складові системи цивільної безпеки або окремі інструменти публічної політики, тоді як цілісна, ризик-орієнтована модель державного управління цивільною безпекою України в умовах тривалої повномасштабної агресії, з урахуванням цифровізації, багаторівневого врядування та інтенсивної участі громадянського суспільства, залишається недостатньо розробленою.

Метою дослідження є теоретичне й прикладне обґрунтування модернізованої моделі державного управління цивільною безпекою України в умовах повномасштабної агресії.

Виклад основного матеріалу. Державне управління цивільною безпекою в умовах повномасштабної агресії постає як багаторівнева система публічного врядування, у межах якої поєднуються політико-правові, організаційні, економічні, інформаційно-аналітичні та комунікативні механізми, спрямовані на захист життя і здоров'я населення, збереження критичної інфраструктури, підтримання базових функцій держави й громад у надзвичайно нестабільному середовищі. У сучасних підходах цивільна безпека розглядається як інтегральна категорія, що об'єднує традиційні напрями цивільного захисту, громадської безпеки, техногенної та природної безпеки, а також елементи соціальної, інформаційної та гуманітарної політики, формуючи своєрідний міст між сектором безпеки і оборони та системою публічного управління розвитком територій [1]. Повномасштабна агресія росії проти України радикально загострила цю проблематику, оскільки війна не лише множить фізичні загрози для цивільних, а й підриває звичні механізми повсякденної життєдіяльності, провокує масові переміщення населення, руйнування інфраструктури життєзабезпечення, перелаштовує фінансові, адміністративні та управлінські пріоритети держави. За таких умов класична модель реактивного управління надзвичайними ситуаціями виявляється недостатньою, натомість набуває значення ризик-орієнтований, проактивний і людиноцентричний підхід, що передбачає не лише реагування, а й системну підготовку до тривалого перебування суспільства в умовах небезпеки, послідовне нарощування стійкості як державних інституцій, так і місцевих громад.

Концептуальні засади державного управління цивільною безпекою ґрунтуються на загальних положеннях науки публічного управління щодо механізмів

державного впливу, які охоплюють правові, економічні, організаційні та інформаційні інструменти, орієнтовані на досягнення суспільно значущих цілей у сфері безпеки [2]. У контексті цивільної безпеки ці механізми спрямовані на забезпечення прийняттого рівня ризику для життя і здоров'я людини, що у вітчизняній літературі описується через концепцію прийняттого ризику, баланс між рівнем розвитку та ступенем небезпек техногенного, природного, воєнного та соціального походження. Економічні важелі, зокрема механізми фінансування заходів цивільного захисту, страхування, аудиту безпеки, функціонують у тісному взаємозв'язку з правовими нормами та організаційними структурами, які встановлюють повноваження, відповідальність і процедури реагування. Організаційна складова включає побудову інституційної архітектури, розподіл функцій між центральними органами виконавчої влади, місцевими державними адміністраціями, органами місцевого самоврядування, спеціалізованими службами, а також механізми координації їх діяльності в умовах надзвичайних ситуацій і воєнного стану. Інформаційний вимір охоплює моніторинг загроз, управління даними, системи оповіщення й комунікації з населенням, а також аналітику, що забезпечує ухвалення рішень на основі доказів, сценарних прогнозів і оцінки вразливостей. Усе це в умовах повномасштабної агресії має бути переорієнтовано з логіки короткострокового кризового менеджменту на довготривале управління стійкістю, що потребує перегляду стратегічних цілей державної політики у сфері цивільної безпеки.

Нормативно-правову основу державного управління цивільною безпекою становить система законів та підзаконних актів, у центрі якої перебувають Конституція України, Закон України «Про національну безпеку України», Кодекс цивільного захисту України, Закон України «Про критичну інфраструктуру» та інші акти, що визначають порядок функціонування сектору безпеки і оборони, повноваження органів виконавчої влади та місцевого самоврядування, права й обов'язки громадян у сфері безпеки. Ключову роль відіграє Положення про єдину державну систему цивільного захисту, затверджене постановою Кабінету Міністрів України № 11 від 9 січня 2014 р., яке закріплює ЄДСЦЗ як сукупність органів управління, сил і засобів центральних та місцевих органів виконавчої влади, підприємств, установ і організацій, що забезпечують реалізацію державної політики у сфері цивільного захисту [3]. Зазначений акт визначає завдання, принципи функціонування, рівні та підсистеми ЄДСЦЗ, процедури створення й застосування сил цивільного захисту, форми участі громадян у заходах захисту населення і територій. Водночас досвід повномасштабної війни виявив необхідність модернізації цієї нормативної конструкції, насамперед у частині повнішої інтеграції вимог управління ризиками, захисту критичної інфраструктури, цифровізації процесів моніторингу та оповіщення, врегулювання багаторівневої взаємодії держави, громад і недержавних акторів.

Інституційна архітектура державного управління цивільною безпекою в Україні базується на вертикалі органів виконавчої влади, на чолі з Кабінетом Міністрів України, а також системі спеціалізованих органів, серед яких провідне місце належить Державній службі України з надзвичайних ситуацій, що виступає центральним органом виконавчої влади, відповідальним за реалізацію державної політики у сфері цивільного захисту та пожежної безпеки [4]. ЄДСЦЗ структурована на функціональні та територіальні підсистеми, що формуються міністерствами, іншими центральними органами виконавчої влади, обласними, районними державними адміністраціями й органами місцевого самоврядування; на кожному рівні визначаються відповідні комісії з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій, штаби, чергово-диспетчерські служби. Методичні матеріали ДСНС деталізують режим функціонування системи у повсякденній діяльності, режимі підвищеної готовності, у надзвичайній ситуації та особливому періоді, що охоплює воєнний стан; при цьому наголошується на необхідності постійного підтримання готовності сил і засобів, планування евакуаційних заходів, створення фонду захисних споруд, організації навчання населення [5]. Саме ця інституційна й нормативна база стала основою для розгортання діяльності органів цивільного захисту з перших днів повномасштабної агресії, однак бойові дії масштабували вимоги до системи до рівня, який не передбачався за звичайних сценаріїв надзвичайних ситуацій мирного часу.

Повномасштабне вторгнення стало стрес-тестом для всієї архітектури цивільної безпеки, продемонструвавши одночасно як резерви стійкості, так і численні диспропорції в розподілі спроможностей і повноважень. Масовані ракетні та дроніві атаки проти енергетичної інфраструктури, об'єктів транспорту, промисловості, житлових кварталів створили безпрецедентне навантаження на органи цивільного захисту, комунальні служби, медичну систему, правоохоронні органи й місцеве самоврядування, змусивши їх функціонувати в режимі постійних кризових ситуацій [6]. Додатковий вимір проблеми сформували мільйони внутрішньо переміщених осіб, які потребували не лише гуманітарної підтримки, а й включення в нові місцеві спільноти, забезпечення доступу до укриттів, медичної допомоги, соціальних послуг. Звітні документи національних органів цивільного захисту засвідчують, що у 2022–2023 роках значна частина потенційних техногенних і природних надзвичайних ситуацій трансформувалася у воєнно зумовлені інциденти, що вимагало зміни підходів до класифікації загроз, планування заходів та розподілу ресурсів. При цьому стало очевидним, що нормативно визначена структура ЄДСЦЗ недостатньо враховує тривалість та інтенсивність комбінованого впливу воєнних, техногенних і гуманітарних чинників, а також масштабну участь недержавних суб'єктів у забезпеченні цивільної безпеки.

Особливе значення у воєнних умовах набуло функціонування системи цивільного захисту на місцевому та регіональному рівнях, де безпосередньо сти-

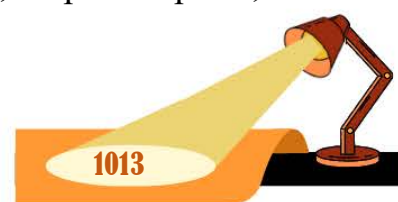

каються управлінські рішення, ресурсні обмеження та потреби населення. Дослідження регіональних аспектів цивільного захисту й публічного управління у сфері цивільної безпеки вказують на нерівномірність спроможностей територіальних громад, різний рівень підготовки персоналу, відмінності в якості планів реагування, а також у ступені сформованості локальних систем оповіщення, укриття та підтримки життєдіяльності [7]. Громади, які до війни активно розвивали місцеві програми безпеки, мали налагоджені партнерства з ДСНС, медичними закладами, громадськими організаціями та бізнесом, виявилися більш стійкими до перших шоків, тоді як території з менш розвиненими інституційними спроможностями зазнали більшого деструктивного впливу. У цьому контексті ключовим чинником ефективності державного управління цивільною безпекою стала здатність центральних органів не лише видавати нормативні приписи, а й організовувати підтримку громад через цільові програми, субвенції, методичний супровід, навчання кадрів, розвиток муніципальних служб цивільного захисту.

Вагомий блок завдань державного управління цивільною безпекою в умовах повномасштабної агресії пов'язаний із інтеграцією української системи цивільного захисту до європейського простору управління ризиками та реагування на катастрофи. Приєднання України у 2023 році до Механізму цивільного захисту ЄС та безпрецедентні за масштабами операції європейських структур з надання Україні допомоги засвідчили, що цивільна безпека дедалі більше набуває транскордонного характеру й вимагає узгодження стандартів, процедур, технічних рішень [8]. Участь України в найбільшій за історію Механізму операції у відповідь на війну створила передумови для включення національних органів цивільного захисту до європейських мереж знань, програм підготовки та спільних навчань, що відкриває можливості для запозичення кращих практик превенції, готовності, управління евакуацією, захисту критичної інфраструктури. Разом із тим інтеграція вимагає від української системи цивільної безпеки посилення стратегічного планування, обґрунтованого визначення пріоритетів інвестицій у безпекову інфраструктуру, гармонізації класифікацій ризиків, процедур оцінювання спроможностей і показників стійкості, що має бути відображено як у нормативно-правовій базі, так і в управлінських практиках.

Економічний вимір державного управління цивільною безпекою в умовах повномасштабної агресії відображається у необхідності поєднати колосальні потреби оборони, гуманітарної підтримки населення та відновлення з вимогами розвитку безпекової інфраструктури, модернізації систем цивільного захисту та критичної інфраструктури. Оцінки пошкоджень, втрат і потреб у відновленні, здійснені міжнародними партнерами спільно з урядом України, демонструють, що значна частина пріоритетних видатків у післявоєнний період припадає саме на сектори, пов'язані з життєзабезпеченням населення, транспортом,

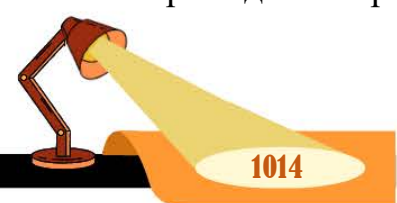

енергетикою, житловим фондом, охороною здоров'я [9]. За таких умов цивільна безпека повинна розглядатися не як додатковий фінансовий тягар, а як стратегічний інвестиційний напрям, що знижує майбутні витрати на ліквідацію наслідків катастроф, підвищує привабливість держави для інвестицій, сприяє збереженню людського потенціалу. На рівні державної політики це означає необхідність інтеграції інструментів економічного регулювання безпеки – стимулювання модернізації об'єктів підвищеної небезпеки, розвитку страхових та аудиторських механізмів у сфері безпеки, застосування ризик-орієнтованих підходів до планування бюджетних видатків, – що вимагає оновлення як законодавства, так і практики стратегічного бюджетування.

Наукові дослідження у сфері публічного управління ілюструють, що успішність реформ у системі цивільного захисту значною мірою залежить від політико-адміністративних рішень щодо її інституційного дизайну, розмежування функцій між органами влади, впровадження нових принципів і підходів до управління. Перехід від ієрархічної, суто відомчої моделі до мережевої, партнерської архітектури передбачає посилення горизонтальної координації, створення стабільних інструментів взаємодії між органами виконавчої влади, місцевим самоврядуванням, громадським сектором, бізнесом, міжнародними організаціями. У воєнних умовах найбільш ефективними виявилися ті практики, де органи влади змогли швидко інтегрувати в офіційну систему управління ініціативи волонтерських, рятувальних, медичних і гуманітарних спільнот, спростити бюрократичні процедури координації, забезпечити прозорість використання ресурсів і водночас зберегти легітимність та підконтрольність управлінських рішень. Це потребує перегляду підходів до стратегічного планування у сфері цивільної безпеки, включення до стратегій розвитку регіонів і громад спеціальних розділів, присвячених стійкості до воєнних і техногенних загроз, а також запровадження системи індикаторів, які дозволяють оцінювати не лише факт реагування, а й стан готовності та здатності до відновлення.

Суттєвим змістовим вектором модернізації державного управління цивільною безпекою є впровадження ризик-орієнтованого підходу в управлінські рішення на всіх рівнях влади. Ідеться про формування цілісного циклу управління ризиками, що включає ідентифікацію загроз, оцінку ймовірності та масштабів наслідків, аналіз вразливості населення та інфраструктури, визначення пріоритетів превентивних заходів, планування реагування і відновлення, а також постійний моніторинг ефективності вжитих заходів [10]. Ризик-орієнтований підхід вимагає систематичного використання геоінформаційних систем, платформ обробки великих масивів даних, інтеграції відомчих баз, розвитку аналітичних центрів при органах влади, які можуть прогнозувати динаміку загроз з урахуванням зміни лінії фронту, можливих атак на критичну інфраструктуру, кліматичних чинників, соціально-економічних трендів. Водночас на рівні громад він передбачає залучення населення до процесів ідентифікації ризиків і

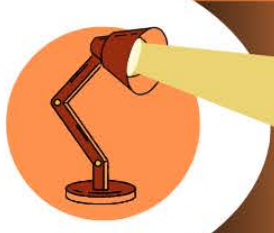

планування заходів безпеки, що посилює відчуття причетності й відповідальності, а також дозволяє врахувати локальні знання про просторові, соціальні та культурні особливості території. Усе це має бути нормативно та організаційно закріплено в оновлених стратегічних і програмних документах, які регламентують державну політику у сфері цивільної безпеки в умовах війни та повоєнного відновлення.

Узагальнюючи, викладений матеріал дає підстави розглядати державне управління цивільною безпекою України в умовах повномасштабної агресії як процес глибинної трансформації від традиційної моделі реагування на окремі надзвичайні ситуації до комплексної системи управління стійкістю суспільства і держави. Ця трансформація спирається на поєднання оновленої нормативно-правової бази, посилення інституційних спроможностей ЄДСЦЗ, інтеграції з європейськими механізмами цивільного захисту, використання економічних інструментів, що орієнтовані на інвестиції в безпеку, а також впровадження ризик-орієнтованого, людиноцентричного й партнерського підходів до публічної політики. Воєнний досвід виявив критичні вразливості, пов'язані з фрагментованістю повноважень, нерівномірністю ресурсів громад, обмеженістю аналітичної та цифрової інфраструктури, однак водночас засвідчив значний потенціал самоорганізації суспільства, гнучкості місцевих органів влади, спроможності міжнародних партнерів підтримувати українську систему цивільної безпеки. Від того, наскільки послідовно держава зможе інституціоналізувати ці уроки у новій моделі державного управління цивільною безпекою, залежатиме не лише ефективність протидії нинішній агресії, а й готовність до майбутніх кризового й посткризового розвитку.

Висновки. загальнення результатів проведеного дослідження дозволяє стверджувати, що державне управління цивільною безпекою України в умовах повномасштабної агресії зазнало системної трансформації як за змістом, так і за інструментарієм, вийшовши далеко за межі традиційної моделі реагування на поодинокі надзвичайні ситуації. Цивільна безпека набула статусу однієї з ключових площин публічної політики, у якій перетинаються функції сектору безпеки і оборони, системи цивільного захисту, захисту критичної інфраструктури, регіонального розвитку, соціальної політики та цифрової трансформації. Війна оголила структурні слабкості довоєнної моделі, зокрема фрагментованість повноважень, недостатність ризик-орієнтованого планування, нерівномірність спроможностей територіальних громад, але водночас продемонструвала потенціал інституційної адаптації, самоорганізації суспільства та інтеграції національної системи цивільного захисту до європейського безпекового простору. На цьому тлі цивільна безпека постає не як сукупність розрізнених заходів чи відомчих програм, а як інтегральна характеристика стійкості держави та суспільства до тривалих воєнних, техногенних, соціальних та інформаційних загроз.

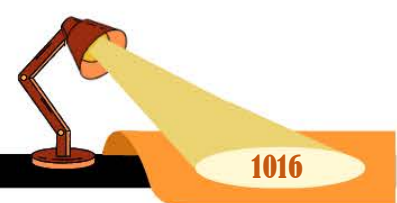

З огляду на проведений аналіз можна констатувати, що подальший розвиток державного управління цивільною безпекою України має будуватися як на інституціоналізації вже напрацьованих практик воєнного часу, так і на створенні нових стратегічних рамок для повоєнного відновлення та довгострокового розвитку. Йдеться про необхідність розроблення оновлених стратегій і доктрин цивільної безпеки, у яких будуть зафіксовані цілі, принципи, індикатори стійкості, пріоритети інвестицій у безпекову інфраструктуру, механізми інтеграції з європейськими платформами цивільного захисту. Важливим напрямом подальших наукових пошуків є поглиблення методології оцінювання спроможностей суб'єктів цивільної безпеки, розроблення систем індикаторів для вимірювання готовності, стійкості та здатності до відновлення на різних рівнях управління, дослідження взаємодії цивільної безпеки з іншими складовими національної безпеки в умовах тривалих гібридних загроз. Отримані у дослідженні результати можуть бути використані при вдосконаленні державної політики у сфері цивільної безпеки, підготовці стратегічних документів, програм регіонального та місцевого розвитку, навчальних програм для публічних службовців і фахівців системи цивільного захисту, що в підсумку сприятиме формуванню більш стійкої, адаптивної та орієнтованої на людину моделі державного управління цивільною безпекою України.

Література:

1. Крюков О. І., Помаза-Пономаренко А. Л., Лопатченко О. В. Публічне управління у сфері цивільної безпеки : навч. посіб. Харків : Нац. ун-т цивільного захисту України, 2024. URL: https://repositsc.nuczu.edu.ua/bitstream/123456789/19932/1/Публічне%20управління_у%20сфері%20ЦБ_2024_Крюков_Помаза-Пономаренко_Лопатченко.pdf (дата звернення: 04.12.2025).
2. Федорчак В. В. Новітні організаційно-економічні засоби державного управління щодо забезпечення цивільної безпеки: Україна та світ. Теорія та практика державного управління і місцевого самоврядування. 2018. № 1. URL: https://el-zbirn-du.at.ua/2018_1/25.pdf (дата звернення: 04.12.2025).
3. Про затвердження Положення про єдину державну систему цивільного захисту : Постанова Кабінету Міністрів України від 09.01.2014 № 11. База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/11-2014-%D0%BF> (дата звернення: 04.12.2025).
4. Бойко О. Стратегія реформування державного управління у сфері цивільного захисту в умовах європейської інтеграції України. Аспекти публічного управління. 2019. Т. 7, № 11. URL: <https://aspects.org.ua/index.php/journal/article/view/679> (дата звернення: 04.12.2025).
5. Державна служба України з надзвичайних ситуацій. Організація заходів цивільного захисту : метод. посіб. Рівненське обласне управління ДСНС України, 2020. URL: <https://tv.dsns.gov.ua/upload/1/0/7/6/2/1/9/documents-publiczna-info-metod-posibn.pdf> (дата звернення: 04.12.2025).
6. Державна служба України з надзвичайних ситуацій. Звіт про основні результати діяльності Державної служби України з надзвичайних ситуацій у 2022 році. Київ, 2023. URL: <https://dsns.gov.ua/upload/1/6/4/9/3/5/0/publicnii-zvit-2022-ostannia-versiia-1.pdf> (дата звернення: 04.12.2025).

7. Тютюник В. В., Кулешов М. О. Державна система цивільного захисту : навч. посіб. Харків : Нац. ун-т цивільного захисту України, 2020. URL: https://repositsc.nuczu.edu.ua/bitstream/123456789/11264/1/Державна%20сист%20ЦЗ_Кулешов.pdf (дата звернення: 04.12.2025).

8. European Civil Protection and Humanitarian Aid Operations. Ukraine. European Commission, 2025. URL: https://civil-protection-humanitarian-aid.ec.europa.eu/where/europe/ukraine_en (дата звернення: 04.12.2025).

9. Ukraine Recovery, Reconstruction and Reforms – Ukraine: Third Rapid Damage and Needs Assessment (RDNA3). Government of Ukraine, World Bank, European Commission та ін. Київ, 2024. URL: <https://ukraine.un.org/sites/default/files/2024-02/UA%20RDNA3%20report%20EN.pdf> (дата звернення: 04.12.2025).

10. Механізми державного управління цивільним захистом та цивільною безпекою : зб. наук. праць / за ред. О. І. Крюкова. Харків : Нац. ун-т цивільного захисту України, 2024. URL: <https://repositsc.nuczu.edu.ua/handle/123456789/23467> (дата звернення: 04.12.2025).

References:

1. Kriukov, O. I., Pomaza-Ponomarenko, A. L., & Lopatchenko, O. V. (2024). Publichne upravlinnia u sferi tsyvilnoi bezpeky [Public administration in the field of civil security]. Kharkiv: Natsionalnyi universytet tsyvilnoho zakhystu Ukrainy. Retrieved from https://repositsc.nuczu.edu.ua/bitstream/123456789/19932/1/Публічне%20управління_у%20сфері%20ЦБ_2024_Крюков_Помаз-Пономаренко_Лопатченко.pdf [in Ukrainian].

2. Fedorchak, V. V. (2018). Novitni orhanizatsiino-ekonomichni zasoby derzhavnoho upravlinnia shchodo zabezpechennia tsyvilnoi bezpeky: Ukraina ta svit [The newest organizational and economic means of public administration for ensuring civil security: Ukraine and the world]. Teoriia ta praktyka derzhavnoho upravlinnia i mistsevoho samovriaduvannia – Theory and Practice of Public Administration and Local Self-Government, 1. Retrieved from https://el-zbirn-du.at.ua/2018_1/25.pdf [in Ukrainian].

3. Pro zatverdzhennia Polozhennia pro yedynu derzhavnu systemu tsyvilnoho zakhystu [On approval of the Regulation on the unified state civil protection system]. (2014, January 9). Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy No. 11. Zakonodavstvo Ukrainy. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/go/11-2014-%D0%BF> [in Ukrainian].

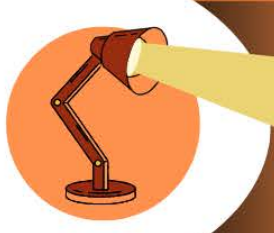
4. Boiko, O. (2019). Stratehiia reformuvannia derzhavnoho upravlinnia u sferi tsyvilnoho zakhystu v umovakh yevropeiskoi intehratsii Ukrainy [Strategy of reforming public administration in the field of civil protection in the context of European integration of Ukraine]. Aspekty publicnoho upravlinnia – Public Administration Aspects, 7(11). Retrieved from <https://aspects.org.ua/index.php/journal/article/view/679> [in Ukrainian].

5. Derzhavna sluzhba Ukrainy z nadzvychainykh sytuatsii. (2020). Orhanizatsiia zakhodiv tsyvilnoho zakhystu [Organization of civil protection measures]. Rivne: Rivnenske oblasne upravlinnia DSNS Ukrainy. Retrieved from <https://rv.dsns.gov.ua/upload/1/0/7/6/2/1/9/documents-publiczna-info-metod-posibn.pdf> [in Ukrainian].

6. Derzhavna sluzhba Ukrainy z nadzvychainykh sytuatsii. (2023). Zvit pro osnovni rezultaty diialnosti Derzhavnoi sluzhby Ukrainy z nadzvychainykh sytuatsii u 2022 rotsi [Report on the main results of activity of the State Emergency Service of Ukraine in 2022]. Kyiv: Derzhavna sluzhba Ukrainy z nadzvychainykh sytuatsii. Retrieved from <https://dsns.gov.ua/upload/1/6/4/9/3/5/0/publicnii-zvit-2022-ostannia-versiia-1.pdf> [in Ukrainian].

7. Tiutiunyk, V. V., & Kuleshov, M. O. (2020). Derzhavna systema tsyvilnoho zakhystu [State civil protection system]. Kharkiv: Natsionalnyi universytet tsyvilnoho zakhystu Ukrainy. Retrieved from https://repositsc.nuczu.edu.ua/bitstream/123456789/11264/1/Державна%20сист%20ЦЗ_Кулешов.pdf [in Ukrainian].

8. European Commission. (2025). European civil protection and humanitarian aid operations: Ukraine. Retrieved from https://civil-protection-humanitarian-aid.ec.europa.eu/where/europe/ukraine_en

9. Government of Ukraine, World Bank, & European Commission. (2024). Ukraine recovery, reconstruction and reforms – Ukraine: Third rapid damage and needs assessment (RDNA3). Kyiv. Retrieved from <https://ukraine.un.org/sites/default/files/2024-02/UA%20RDNA3%20report%20EN.pdf>

10. Kriukov, O. I. (Ed.). (2024). Mekhanizmy derzhavnoho upravlinnia tsyvilnym zakhystom ta tsyvilnoiu bezpekoiu [Mechanisms of state governance of civil protection and civil security]. Kharkiv: Natsionalnyi universytet tsyvilnoho zakhystu Ukrainy. Retrieved from <https://repositc.nuczu.edu.ua/handle/123456789/23467> [in Ukrainian].

